

Wyniki finansowe towarzystw i funduszy emerytalnych w I półroczu 2005 roku

Powszechne towarzystwa emerytalne¹ w I półroczu 2005 r. osiągnęły korzystniejszy wynik finansowy netto niż w analogicznym okresie roku ubiegłego (223,5 mln zł wobec 206,7 mln zł). Poprawę wyniku zanotowało 9 spośród 15 podmiotów. Wynik finansowy zarządzanych przez towarzystwa otwartych funduszy emerytalnych ukształtował się na poziomie 4,3 mld zł, co oznacza blisko 80% wzrost w skali roku. Wszystkie fundusze osiągnęły dodatni wynik finansowy.

Aktywa powszechnych towarzystw emerytalnych ukształtowały się na poziomie 1,9 mld zł, co oznacza ponad 11% wzrost w skali roku. Główną pozycją aktywów ogółem pozostały aktywa obrotowe, ale ich udział spadł z 62,4% do 59,4%. W strukturze aktywów obrotowych inwestycje krótkoterminowe stanowiły 93,9% (94,2% rok wcześniej) i osiągnęły wartość 1079,5 mln zł. Aktywa trwałe wyceniono na kwotę 784,5 mln zł, tj. o 19,8% wyższą niż w I połowie roku 2004. Wzrost aktywów trwałych był wynikiem zwiększenia inwestycji długoterminowych, które wyniosły 492,1 mln zł. Ich udział w aktywach trwałych zwiększył się z 53,4% do 62,7%. Zmiana ta nastąpiła głównie kosztem długoterminowych rozliczeń międzyokresowych, których udział spadł o 7,7 pkt.

Pasywa powszechnych towarzystw emerytalnych w 89,6% były kształtowane przez **kapitał własny**, który wyniósł 1733,9 mln zł, co oznacza 10,8% wzrostu w skali roku. Do wzrostu tego przyczyniło się zmniejszenie straty z lat ubiegłych (o 220,5 mln zł) i poprawa wyniku bieżącego okresu obrotowego. W strukturze kapitału podstawowego udział kapitału krajowego wyniósł 68,1% (68,8% w I półroczu 2004 r.). Rezerwy na zobowiązania ukształtowały się na poziomie 87,7 mln zł, tj. o 46,2% wyższym niż przed rokiem. Wartość zobowiązań długoterminowych pozostała bez zmian (0,2 mln zł), a zobowiązania krótkoterminowe zwiększyły się o 1 mln zł do 65,5 mln zł.

Przychody wynikające z zarządzania otwartymi funduszami emerytalnymi zmniejszyły się o 0,4 mln zł do 568,8 mln zł. Przychody z tytułu kwot pobieranych od wpłacanych składek stanowiły 65,3% tej kwoty (wobec 56,5% rok wcześniej), a wynagrodzenie za zarządzanie 30,9% (wobec 24,2%). Towarzystwa poniosły **koszty związane z zarządzaniem funduszami** w wysokości 354,9 mln zł, co oznacza ich zmniejszenie o 4,8%. Głównymi pozycjami generującymi koszty były koszty usług akwizycyjnych (28,9% kosztów), ogólne koszty zarządzania towarzystwami (22,7%) oraz koszty z tytułu opłat agenta transferowego i prowadzenia rejestru członków funduszu (21,3%). Redukcja kosztów wynikała ze zmniejszenia wpłat na część dodatkową Funduszu Gwarancyjnego (o 85,4% do 3,8 mln zł), kosztów opłat agenta transferowego i rejestru członków funduszu (o 7,1% do 75,7 mln zł) oraz ogólnych kosztów zarządzania towarzystwami (o 5,7% do 80,5 mln zł).

Wynik techniczny towarzystw na zarządzaniu funduszami emerytalnymi ukształtował się na poziomie 213,9 mln zł, tj. o 17,6 mln zł wyższym niż rok wcześniej. Po uwzględnieniu wyniku na pozostałej działalności, towarzystwa uzyskały 271,7 mln zł **zysku brutto** (wzrost o 12,2%). Zysk ten obciążono podatkiem dochodowym w wysokości 25,4 mln zł (84,3 mln zł przed rokiem). Korekta z tytułu odroczonego podatku dochodowego wyniosła 22,8 mln zł (minus 48,9 mln zł rok wcześniej). W efekcie, powszechne towarzystwa emerytalne zamknęły I półrocze 2005 r. **zyskiem netto** 223,5 mln zł, tj. o 8,1% wyższym niż przed rokiem.

W I półroczu bieżącego roku **otwarte fundusze emerytalne** dysponowały **aktywami ogółem** o wartości 74,7 mld zł, tj. o 41,6% większymi niż przed rokiem. Środki pieniężne wzrosły o 50,6%, głównie w związku ze zwiększeniem środków na rachunku przeliczeniowym (blisko 2,5-krotny wzrost do 492,5 mln zł). Należności ogółem funduszy zmniejszyły się o 60,2% i wyniosły 375,3 mln zł. Spadek ten był spowodowany głównie zmniejszeniem należności z tytułu odsetek (z 627,6 mln zł do 0,2 mln zł). Zobowiązania ogółem wzrosły o 89,9% do 1822,6 mln zł. Największą dynamikę zaobserwowano w zakresie zobowiązań z tytułu nabytych składników portfela oraz zobowiązań wobec członków (blisko 2-krotny wzrost do odpowiednio 1078,6 mln zł oraz 709,4 mln zł). Aktywa netto funduszy ukształtowały się na poziomie 72,8 mld zł, co oznacza 40,7% wzrostu w skali roku.

Według stanu na koniec czerwca 2005 r. **portfel inwestycyjny** stanowił 98,5% aktywów ogółem (97,3% przed rokiem). W jego strukturze dominowały obligacje (63,1%) i akcje (30,3%). Udział obligacji oraz depozytów bankowych i bankowych papierów wartościowych zwiększył się kosztem bonów skarbowych (spadek o 2,8 pkt) i akcji (spadek o 1,1 pkt). W I półroczu br. fundusze miały w portfelu 1298,8 mln zł **obligacji skarbowych** będących formą spłaty zobowiązań Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.² Fundusze emerytalne ulokowały 192,2 mln zł w certyfikatach inwestycyjnych (4,8 mln zł rok wcześniej) oraz 111,8 mln zł w listach zastawnych (85,0 mln zł przed rokiem).

Przychody operacyjne otwartych funduszy emerytalnych w I połowie tego roku wyniosły 1505,7 mln zł i były o 32,1% wyższe niż rok wcześniej. Główną ich pozycją były odsetki, stanowiące 72,3% przychodów (79,6% przed rokiem). **Koszty operacyjne** ukształtowały się na poziomie 201,6 mln zł, tj. o 26,6% wyższym niż w I półroczu ubiegłego roku. Koszty związane z zarządzaniem funduszem wyniosły 174,7 mln zł i stanowiły 86,7% kosztów operacyjnych.

Zrealizowany zysk z inwestycji wzrósł 4-krotnie, osiągając wartość 1070,8 mln zł. Niezrealizowany zysk z wyceny zwiększył się do 1952,6 mln zł (1166,5 mln zł przed rokiem). Po uwzględnieniu wyniku z inwestycji i wyceny **wynik finansowy** wykazany przez wszystkie otwarte fundusze emerytalne wyniósł 4327,5 mln zł (wzrost o 79,1% w skali roku).

W prowadzonym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Centralnym Rejestrze Członków w I półroczu tego roku było zarejestrowanych 11,4 mln członków funduszy emerytalnych, tj. o 0,3 mln mniej niż rok wcześniej. Liczba rachunków prowadzonych przez fundusze wyniosła 11,8 mln ³. W stosunku do I półrocza 2004 r. zmniejszył się o 9,1 pkt udział rachunków martwych, na które nie wpłynęła żadna składka. Nadal jednak średnio 6,9% rachunków pozostało pustych, a na 71,5% rachunków składki wpływały niesystematycznie. Dla poszczególnych funduszy odsetek martwych rachunków wahał się od 2,3% do 22,7% rachunków ogółem. Od stycznia do czerwca 2005 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przekazał do funduszy emerytalnych 6761 mln zł składek oraz 168,4 mln zł odsetek (wobec odpowiednio 5084,2 mln zł i 85,3 mln zł w I półroczu 2004 r.).

Minimalna wymagana stopa zwrotu za okres od 28 września 2001 r. do 30 września 2004 r. wyniosła 26,9%, a za okres od 29 marca 2002 r. do 31 marca 2005 r. 20,7%. W obydwu okresach dwuletnich każdy z funduszy osiągnął stopę zwrotu wyższą niż minimalna wymagana.

Tablica 1.1 **Bilans powszechnych towarzystw emerytalnych**

Wyszczególnienie	I - VI 2004 r.	I - VI 2005 r.
	w mln zł	
Aktywa trwałe	654,9	784,5
Wartości niematerialne i prawne	39,2	37,5
Rzeczowe aktywa trwałe	13,5	13,5
Należności długoterminowe	0,7	0,5
Od jednostek powiązanych	0,3	0,3
Od pozostałych jednostek	0,4	0,2
Inwestycje długoterminowe	350,0	492,1
Długoterminowe aktywa finansowe	306,9	492,1
Inne inwestycje długoterminowe	43,1	-
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	251,5	240,9
Aktywa obrotowe	1 086,1	1 149,7
Zapasy	0,7	0,3
Należności krótkoterminowe	28,9	36,5
Inwestycje krótkoterminowe	1 023,6	1 079,5
Krótkoterminowe aktywa finansowe	809,4	764,8
Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	213,7	313,6
Inne inwestycje krótkoterminowe	0,5	1,1
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	32,9	33,4
SUMA AKTYWÓW	1 741,0	1 934,2
Kapitał własny	1 565,4	1 733,9
Kapitał podstawowy	1 565,5	1 538,2
Akcje własne	-	-
Kapitał zapasowy	957,1	955,3
Kapitał z aktualizacji wyceny	68,1	12,4
Pozostałe kapitały rezerwowe	1,2	17,2
Wynik finansowy z lat ubiegłych	-1 233,2	-1 012,7
Wynik finansowy netto okresu obrotowego	206,7	223,5
Odpisy z zysku netto w ciągu okresu obrotowego	-	-
Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	175,6	200,3
Rezerwy na zobowiązania	60,0	87,7
Zobowiązania długoterminowe	0,2	0,2
Zobowiązania krótkoterminowe, w tym:	64,5	65,5
tytułem pokrycia niedoboru	-	-
tytułem podatków, ceł, ubezpieczeń i innych	8,6	24,3
tytułem wynagrodzeń	0,1	0,2
fundusze specjalne	2,0	1,6
Rozliczenia międzyokresowe	50,9	46,9
SUMA PASYWÓW	1 741,0	1 934,2

Tablica 1.2 **Rachunek wyników powszechnych towarzystw emerytalnych**

Wyszczególnienie	I - VI 2004 r.	I - VI 2005 r.
	w mln zł	
Przychody wynikające z zarządzania funduszami emerytalnymi	569,2	568,8
Z tytułu kwot pobieranych przez fundusze od wpłacanych składek	321,8	371,5
Wynagrodzenie za zarządzanie otwartymi funduszami emerytalnymi	138,0	176,0
Z tytułu opłat na rzecz towarzystw uiszczanych przez członków funduszy emerytalnych i związanych z wypłatami transferowymi	2,5	0,1
Przychody od funduszy na tworzenie rachunku premiowego	4,9	14,1
Przychody z tytułu wykorzystania rachunku rezerwowego funduszy	71,9	4,8
Przychody z wykorzystania części dodatkowej Funduszu Gwarancyjnego	2,0	-
Pozostałe przychody	28,1	2,3
Koszty związane z zarządzaniem otwartymi funduszami emerytalnymi	372,9	354,9
Obowiązkowe obciążenia z tytułu zarządzania funduszami	181,1	162,5
Koszty opłat agenta transferowego i rejestru członków funduszu	81,5	75,7
Koszty opłat na funkcjonowanie KNUiFE i rzecznika ubezpieczonych	5,7	7,5
Koszty z tytułu tworzenia w funduszu rachunku premiowego	4,9	12,3
Koszty wpłat na rachunek części podstawowej Funduszu Gwarancyjnego	5,3	8,8
Koszty wpłat na rachunek części dodatkowej Funduszu Gwarancyjnego	26,0	3,8
Koszty pokrycia niedoboru w otwartych funduszach emerytalnych	-	-
Koszty z tytułu opłat transakcji nabycia i zbycia aktywów funduszy	0,3	0,4
Koszty z tytułu prowizji dla ZUS od składek członków funduszy	40,8	50,2
Koszty z tytułu transferów - prowizja dla ZUS	1,3	1,3
Koszty z tytułu transferów - opłata dla KPW	1,4	1,3
Koszty pozostałych obowiązkowych obciążeń i opłat operacyjnych	13,9	1,2
Pozostałe obciążenia	191,8	192,4
Koszty usług akwizycyjnych	97,2	102,7
Koszty marketingu i promocji	9,2	9,2
Koszty ogólne zarządzania towarzystwami emerytalnymi, w tym:	85,4	80,5
Wynagrodzenia	34,5	35,1
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	6,6	6,9
Usługi obce	28,2	26,9
Wynik techniczny towarzystw na zarządzaniu funduszami emerytalnymi	196,3	213,9
Pozostałe przychody operacyjne	29,2	1,3
Pozostałe koszty operacyjne	5,6	4,2
Wynik operacyjny	219,9	211,0
Przychody finansowe	52,7	63,5
Koszty finansowe	30,5	2,8
Wynik na działalności gospodarczej	242,1	271,7
Wynik brutto	242,1	271,7
Podatek dochodowy	84,3	25,4
Korekta aktywów lub pasywów z odroczonego podatku dochodowego	-48,9	22,8
Wynik netto	206,7	223,5

Tablica 2.1 **Bilans otwartych funduszy emerytalnych ***

Wyszczególnienie	I - VI 2004 r.	I - VI 2005 r.
	w mln zł	
Aktywa	52 731,5	74 656,7
Portfel inwestycyjny	51 310,1	73 561,7
Środki pieniężne ogółem	477,8	719,7
Środki pieniężne na rachunkach bieżących	21,5	9,3
Środki pieniężne na rachunku przeliczeniowym	197,8	492,5
Pozostałe środki pieniężne	258,5	217,9
Należności ogółem	943,6	375,3
Należności z tytułu dywidend	20,8	89,2
Należności z tytułu odsetek	627,6	0,2
Należności od towarzystw	2,0	3,3
Należności z tytułu zbytych składników portfela	263,0	234,2
Pozostałe należności	30,2	48,4
Zobowiązania ogółem	959,9	1 822,6
Zobowiązania wobec członków	359,6	709,4
Zobowiązania wobec depozytariuszy	0,1	0,1
Zobowiązania wobec towarzystw	8,3	12,5
Zobowiązania z tytułu nabytych składników portfela	570,4	1 078,6
Zobowiązania z tytułu nieprzeliczonych jednostek na rachunku rezerwowym i premiovym	1,2	1,7
Pozostałe zobowiązania	8,8	5,5
Rozliczenia międzyokresowe bierne	11,5	14,8
Aktywa netto	51 771,6	72 834,1
Kapitał funduszy	48 915,4	61 228,7
Kapitał rezerwowy i premiovowy	x	6,3
Kapitał części dodatkowej Funduszu Gwarancyjnego	x	204,0
Zakumulowany nierozdysponowany wynik finansowy	x	11 395,1
Zakumulowany nierozdysponowany wynik z inwestycji	x	3 292,9
Zakumulowany nierozdysponowany zrealizowany zysk/strata z inwestycji	x	2 036,4
Niezrealizowany zysk/strata z wyceny inwestycji	x	6 065,8
Zakumulowane przychody z pokrycia niedoboru	x	-
Kapitał i zakumulowany nierozdysponowany wynik razem	51 771,6	72 834,1

* Wartość portfela inwestycyjnego wykazana w bilansie jest większa od wartości wykazanej w tablicy 2.4, ponieważ otwarte fundusze emerytalne wykazały odsetki od instrumentów dłużnych w portfelu, a nie w należnościach. Porównanie kapitału rezerwowego, premiovowego i części dodatkowej Funduszu Gwarancyjnego oraz zakumulowanego nierozdysponowanego wyniku finansowego jest niemożliwe w związku z wejściem w życie nowych przepisów wykonawczych (Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 marca 2004 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości funduszy emerytalnych, Dz. U. Nr 50, poz. 481).

Tablica 2.2 **Rachunek zysków i strat otwartych funduszy emerytalnych**

Wyszczególnienie	I - VI 2004 r.	I - VI 2005 r.
	w mln zł	
Przychody operacyjne	1 140,1	1 505,7
w tym:		
dywidendy i udziały w zyskach	169,5	292,7
odsetki od dłużnych papierów wartościowych	907,8	1 088,5
odpis dyskonta od dłużnych papierów wartościowych nabytych poniżej wartości nominalnej	49,2	44,2
Koszty operacyjne	159,3	201,6
w tym:		
koszty zarządzania funduszem	138,3	174,7
koszty wynagrodzenia depozytariusza	6,0	7,1
Wynik z inwestycji	980,8	1 304,1
Zrealizowany i niezrealizowany zysk (strata)	1 436,0	3 023,4
Zrealizowany zysk (strata) z inwestycji	269,5	1 070,8
Niezrealizowany zysk (strata) z wyceny	1 166,5	1 952,6
Wynik z operacji	2 416,8	4 327,5
Przychody z tytułu pokrycia niedoboru	-	-
Wynik finansowy	2 416,8	4 327,5

Tablica 2.3 **Portfel inwestycyjny otwartych funduszy emerytalnych**

Wyszczególnienie	I - VI 2004 r.	I - VI 2005 r.	I - VI 2004 r.	I - VI 2005 r.
	w mln zł		w %	
Akcje Narodowych Funduszy Inwestycyjnych	54,3	23,2	0,1	0,0
Akcje spółek na regulowanym rynku giełdowym	16 119,9	22 012,6	31,4	30,3
Bony skarbowe	2 226,6	1 118,3	4,3	1,5
Depozyty bankowe i bankowe papiery wartościowe	1 489,2	3 028,8	2,9	4,2
Obligacje	31 156,8	45 841,1	60,8	63,1
Inne lokaty	227,6	628,8	0,5	0,9
OGÓŁEM	51 274,4	72 652,8	100	100

Tablica 2.4 **Członkowie otwartych funduszy emerytalnych według wieku i płci ****

Wiek	I - VI 2004 r.			I - VI 2005 r.		
	mężczyźni	kobiety	ogółem	mężczyźni	kobiety	ogółem
w osobach						
17 lat i mniej	29 298	21 136	50 434	17 300	11 379	28 679
18-20	227 147	165 266	392 413	149 525	100 172	249 697
21-25	1 100 079	925 551	2 025 630	972 502	789 059	1 761 561
26-30	1 356 027	1 257 130	2 613 157	1 356 077	1 224 716	2 580 793
31-35	1 105 365	1 034 159	2 139 524	1 128 113	1 032 763	2 160 876
36-40	818 812	780 885	1 599 697	828 908	776 535	1 605 443
41-45	762 939	741 847	1 504 786	732 435	714 153	1 446 588
46-50	599 244	511 762	1 111 006	616 728	559 114	1 175 842
51 lat i więcej	211 386	98 397	309 783	264 885	144 762	409 647
Razem	6 210 297	5 536 133	11 746 430	6 066 473	5 352 653	11 419 126

Tablica 2.5 **Składki przekazywane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych do otwartych funduszy emerytalnych** **

Przekazane w okresie:		Kwota składek	Odsetki	Liczba składek
		w mln zł		w szt
stycznia	2004	743,7	45,6	8 453 158
	2005	822,0	28,6	13 923 453
lutego	2004	673,2	19,0	10 633 317
	2005	615,0	13,9	6 211 946
marca	2004	1 451,1	4,9	15 085 557
	2005	2 214,1	18,9	20 728 389
kwietnia	2004	719,0	2,9	7 013 402
	2005	1 021,8	50,1	9 777 171
maja	2004	418,2	0,3	5 585 255
	2005	551,5	40,1	8 428 900
czerwca	2004	1 079,0	12,6	12 713 835
	2005	1 536,6	16,8	14 463 089
19.05.1999 - 30.06.2004		43 248,3	369,2	453 886 257
19.05.1999 - 30.06.2005		56 165,7	655 316,2	601 571 138

** Dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

1. Informację opracowano na podstawie danych Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych. Dane obejmują 16 PTE i 16 OFE w I półroczu 2004 r. oraz 15 PTE i 15 OFE w I półroczu 2005 r.

2. Skarb Państwa przejął zobowiązania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu składek opłaconych za okres od 1.04.1999 r. do 31.12.2002 r. i nieprzekazanych w terminie do funduszy oraz z tytułu odsetek należnych od tych składek. Zobowiązania te są regulowane w formie obligacji skarbowych. (Ustawa z 23.07.2003 r. o przejęciu przez Skarb Państwa zobowiązań ZUS z tytułu nieprzekazywania składek do otwartych funduszy emerytalnych; Dz. U. z 2003 r. nr 149, poz. 1450).

3. Liczba członków zarejestrowanych w Centralnym Rejestrze Członków Otwartych Funduszy Emerytalnych prowadzonym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest różna od liczby rachunków prowadzonych przez otwarte fundusze emerytalne, ponieważ otwarty fundusz emerytalny otwiera rachunek po zawarciu umowy członkostwa, natomiast identyfikacja i rejestracja w Centralnym Rejestrze Członków następuje w późniejszym terminie.